

Gen. 18: 1-15 3e zondag Veertig dagentijd 7 maart 2021 (digitale dienst ivm Corona).

Gemeente van Christus,

Eind 2015 kwamen er ineens zo'n 200 vluchtelingen naar Grou. Ze werden opgevangen in Oer it Hout, in het centrum van het dorp. In korte tijd veranderde de Sint Piterkerk voor een aantal dagen in één grote en zeer goed gesorteerde kleding - en speelgoedmarkt, waar dankbaar gebruik van werd gemaakt. Het hele dorp leefde en werkte mee. Er werd geen wanklank gehoord.

Vanuit de kerk werd er een gespreksgroep gestart voor een aantal van deze vluchtelingen. Vier van hen zouden in de Paaswake van 2016 gedoopt worden, in een afgeladen volle kerk.

Na afloop van die viering aten we met elkaar heerlijke zelfgebakken taart. En dronken er een lekker glas wijn of vruchtensap bij. Een Paaswake om nooit meer te vergeten.

Voorafgaand aan de start van die gespreksgroep hadden we een aantal vluchtelingen uitgenodigd om bij mij thuis te komen eten en te horen hoe we een en ander zouden kunnen aanpakken.

"Mag ik iets vragen?", zei een van hen. "Hoe kan het, dat jij ons zomaar uit bij jou thuis uitnodigt? Je kent ons helemaal niet. Wie weet zijn we wel gevaarlijk voor jou."

Het bleef even stil.

"Ja, zei ik, dat zou inderdaad kunnen. Dat risico neem ik dan maar. Het heeft met vertrouwen te maken. Hoe zouden we jullie anders kunnen leren kennen."

Daarmee raken we aan een zeer wezenlijk punt, als het gaat om gastvrijheid. De Franse filosoof Jacques Derrida en in zijn voetspoor de Amerikaanse godsdienstfilosoof John Caputo, hebben daar behartenswaardige dingen over gezegd.

Ik ben zeker geen kenner van Derrida. Maar ik wil toch een enkele gedachte van hem met u delen.

Allereerst maakt hij onderscheid tussen voorwaardelijke en onvoorwaardelijke gastvrijheid.

Voorwaardelijke gastvrijheid kennen we allemaal, al zouden we het zelf niet snel zo benoemen.

Het gaat altijd "op uitnodiging". Het initiatief ligt bij jou: jij nodigt dié mensen uit, die jij graag wilt ontvangen, betekent het in de praktijk. Omdat je ze sympathiek vindt. Wel bevriend met hen zou willen raken, en hoopt, zeker als de avond geslaagd is, dat ze jou terug zullen vragen.

Of je ontvangt sommige mensen gastvrij, omdat ze wel handig kunnen zijn in jouw netwerk.

In principe gaat het hier om mensen die je al wel een klein beetje kent. En denkt te kunnen vertrouwen.

Maar er kunnen ook andere gasten op het toneel verschijnen. Ongevraagd en onaangekondigd staan ze ineens voor je. En doen - al dan niet uitgesproken - een beroep op jou, in dit geval ónvoorwaardelijke gastvrijheid. Je kent hen niet, je weet niet of ze te vertrouwen zijn. Je gaat er niet van uit dat je er op wat voor manier dan ook iets voor terug zult krijgen, - niets van dat alles.

Zulke gasten kunnen vijandelijke bedoelingen hebben. Ik denk even terug aan een voorval van een aantal jaren geleden, waar een predikant een verwarde jongeman thuis opving. En door hem werd doodgestoken. Je weet niet altijd wie je in huis haalt, nietwaar?

Gastvrijheid kan zeer riskant zijn!

Derrida zag dat gevaar natuurlijk heel scherp. En erkende dat totaal onvoorwaardelijke gastvrijheid in de praktijk eigenlijk bijna onmogelijk is. Gaandeweg zou je het wel kunnen leren om op een goede manier met die onbekende of hét onbekende om te gaan. En een juist manier vinden om het te leren kennen.

John Caputo, die Amerikaanse godsdienstfilosoof, zet een wezenlijke stap verder als hij zegt dat juist in die ontmoeting met de onbekende gast (die mogelijk gevaarlijk kan zijn) iets van "God" kan gebeuren.

Door jouw openheid, jouw ontvankelijkheid voor de onbekende die ineens voor jou staat en op een of andere manier een beroep op jou doet, kan de toekomst op een verrassende, onmogelijk lijkende manier ineens opengaan.

En, zegt Caputo erbij, dat risico, die spanning die met dat onbekende te maken heeft, die hoort er helemaal bij. Zó kan het er aan toe gaan, in het Koninkrijk van God. Zo, in zo'n ontmoeting kan het gestalte krijgen.

Het klinkt misschien allemaal een beetje abstract, vind je niet?

Maar dit is denk ik precies wat we zien gebeuren in het verhaal van de ontmoeting van Abraham met zijn drie onverwachte, zeer mysterieuze gasten.

Op het heetst van de dag zit Abraham voor zijn tent. Ineens staan daar, onaangekondigd, drie mannen voor hem.

Hij zag ze letterlijk en figuurlijk, niet aan komen. Als een luchtspiegeling, die zich van het ene op het andere moment aandient, staan ze daar. "Onmiddellijk snelt Abraham naar hen toe."

Hij nodigt hen uit om naar zijn tent te komen en haalt vervolgens alles uit de kast om hen zo gastvrij mogelijk te onthalen.

Zeker in zo'n onherbergzaam gebied als dat waar Abraham verblijft, is gastvrijheid van groot -, soms zelfs van levensbelang.

Het roept de vraag op voor wie jij op een vergelijkbare manier "alles uit de kast zou halen".

En waaróm je dat zou doen.....misschien zou je daar in de komende dagen je gedachten eens over willen laten gaan.

Tijdens de maaltijd vraagt een van de gasten naar Sara. En kondigt aan dat ze zwanger zal worden en een zoon zal krijgen. Dat was een belofte van God, die al lang met Abraham en Sara mee was gereisd. Maar waar ze eerlijk gezegd niet meer in konden geloven. In het hoofdstuk hiervoor zegt Abraham over zichzelf: "Ach, hoe iemand van 100 nog een kind kunnen krijgen? En Sara, zou zij op haar 90^e nog een kind ter wereld kunnen brengen?"(17:17)

Het was die belofte geweest samen met die van een goed land om in te wonen, die hen beiden destijds op weg had doen gaan. Hoe lang geleden alweer?!

Maar de werkelijkheid was tot nu toe weerbarstiger en sterker gebleken dan die belofte: ze trokken nog steeds rond, zonder vaste plek om te wonen. En Sara was tot haar grote verdriet kinderloos gebleven. Menselijkerwijs gesproken zou het wel nooit anders worden.

Maar nu gebeurt er iets mysterieus, in de ontmoeting met deze drie onbekende gasten.

Op een of andere manier breekt bij Abraham het besef door dat in deze vreemdelingen de Allerhoogste zélf bij hen te gast is.

Dat er in - en door deze ontmoeting iets van God "gebeurt". Dat de toekomst op zo'n manier openbreekt dat je, achteraf gezegd, alleen maar wat stamelend kunt constateren dat God zelf er op een of andere manier de hand in moet hebben gehad.

Dat wat we "Heilige Geest" noemen, er op een af andere manier doorheen was geweven. Waardoor er een nieuwe werkelijkheid is ontstaan.

Heel concreet was dat in wat er destijds ook in Grou gebeurde: vreemdelingen komen ongevraagd in je dorp wonen. Ze worden gastvrij onthaald. Dát was al niet echt vanzelfsprekend, toch? Voor een heel groot deel was die gastvrijheid onvoorwaardelijk, geloof ik.

Een aantal van die vreemdelingen veranderden daardoor. Mensen in het dórp veranderden erdoor. Ze zagen bijvoorbeeld door de buitenkant van "vluchtelingen" heen de mensen áchter dat beeld dat je daarvóór van hen had. Ze kregen een ander beeld van de kerk dan ze tot nu toe hadden gehad.

De kerkelijke gemeente zelf veranderde erdoor: we waren zelf wat verbaasd over wat ons overkwam. Over hoe we deel uitmaakten van een bijzonder proces. Van een gebeuren waar voor ons gevoel iets van God zelf doorheen speelde. Grote woorden, misschien. Maar zo werd het wel ervaren.

In de vreemdeling komt God zelf ons tegemoet. En dan niet alleen in de gestalte van vluchtelingen uit Syrië, Irak of waar dan ook vandaan. Maar in elke vreemde die op ons pad komt.
In de gastvrijheid waarmee de ander wordt ontvangen kan zich vervolgens iets van God zelf tot ontplooiing komen. Kan toekomst opengaan.

Ik heb het al vaker aangehaald, maar doe het vanochtend nog maar een keer: in de Regel van Benedictus, een klein vroeg Middeleeuws boekje waarin Benedictus het leven in zijn nog piepjonge kloosters "regelde", wordt de portier van het klooster gemaand om elke gast te ontvangen als was het Christus zelf.....

En in Mt.25 horen we hoe Jezus zelf zegt: Ik was een vreemdeling en jullie hebben mij opgenomen."(25: 35)

Er zit dus op een mysterieuze wijze iets van Jezus - of van God zelf - in die onbekende ander, die mij tegemoet komt!

We zouden allemaal wel iets van God willen ervaren, denk ik. Toch?

En weten dan vaak niet waar en hoe we dat zoeken moeten, hoe dat zou kunnen gebeuren.

God lijkt ver boven ons verheven. Ongrijpbaar. Abstract. Onbenaderbaar.

En nu horen we vanochtend in dat bijzonder verhaal van Abraham dat we iets van de Allerhoogste dus kunnen ontmoeten als we gastvrij zijn voor de vreemdeling.

Of zij nu uit verre landen komen of uit je eigen dorp.

Gastvrijheid als een poort die openstaat naar de toekomst. Naar wat we dan het Koninkrijk van God noemen.

Een poort die tot grote vreugde kan leiden, bovendien.

Dat is heel mooi, in ons verhaal van vanochtend: dat het allemaal uitloopt op de geboorte van een klein kind, dat Izaäk zal heten: kind van de lach.

Geen schampere, ongelovige lach, zoals aanvankelijk bij Sara het geval was.

Maar een bevrijde lach die voluit klinkt: uit vreugde, uit verwondering.

Over hoe God ons tegemoet kan komen in de ander.

Over toekomst die onverwacht opengaat,

Amen.